

Samen in de voeg

Je kunt er heel hard overheen rijden of lekker een wandeling over maken, je hebt ze er echt niet mee. Ze juichen dit menselijk gedrag juist toe. Alle planten gaan er dan aan, alleen vetmuur en Zilvermos leven heerlijk ongestoord verder in de voeg bij de Tilburgers voor de deur.

De meeste planten die de straat willen veroveren, doen dit met gevaar voor eigen leven. Komen ze een beetje omhoog, dan rijdt een auto of fietser als snel hun top eraf. Of een niets vermoedende wandelaar maakt met zijn schoenzolen korte metten met het opkomende groen. Op trottoirs en straten groeien planten eigenlijk alleen op plekken waar niemand komt: de goot, het randje langs het huis of de ruimte om een lantaarnpaal.

Toch worden onze druk bereden Tilburgse straten bewoond door miljoenen plantjes die daar wél een veilig plekje hebben gevonden. Zij groeien op een zeer bijzondere plaats, namelijk in de voegen tussen de klinkers op straat. Die liggen net wat lager en als het regent loopt daar water doorheen. Ideaal voor de miniatuurmossen en de Liggende vetmuur, die daar lekker onder het rij-niveau hun eigen leventje hebben opgebouwd.

Het meest voorkomende mosje in de voegen is het Zilvermos. Het totale plantje wordt niet groter dan 1 centimeter. De blaadjes liggen als kapjes over elkaar en zien er uit als onvertakte zeekraalplantjes. Zeekraal is mooi groen van kleur, maar de naam Zilvermos geeft al aan dat hij grijze, witachtige, zilverkleurige blaadjes heeft. De planten staan in plukjes of groepjes bij elkaar en zorgen samen voor een grijze gloed. Om snel de voeg te veroveren maken ze broedknoppen. Als die hele kleine bolletjes losraken, kan daaruit meteen weer een nieuw mosplantje groeien. Ook met sporen plant het Zilvermos zich voort. Het kleine plantje maakt een sporenkapsel van ongeveer een centimeter hoog. De steel van het kapsel knikt aan de top en daaraan hangt dan het sporendoosje. Aan de mooi geknikte steel kun je goed zien dat Zilvermos tot de grotere groep van de knikmossen behoort. Juist in de winter en de lente draagt het mos die grappige kapseltjes.

Zilvermos Bryum argenteum (foto B. Horvers)

De Liggende vetmuur, die samen met het Zilvermos in de voeg woont, draagt volop bloemen. De straat krijgt er echt geen fleurige aanblik door, want aan de kruipende groene stengels komen bloemen die ook groenachtig zijn. Die zijn overigens wel goed te zien en bestaan voornamelijk uit vier kelkbladen. Die zijn breed, hol en mooi uitgespreid. Ze dragen wel eens vier witte kroonbladen, maar die zijn klein en vallen er meestal weer snel van af. Het is echt een viertallige bloem, want voor ieder kelkblad zit ook weer een meeldraad. Als de bloem is uitgebloeid knikt die naar beneden. Zijn de zaden rijp, dan gaat de stengel weer recht overeind.

Soms krijgt de voeg bezoek van andere bewoners die het daar eens willen proberen. Meestal loopt dat slecht af. Het Straatgras is wel eens succesvol. Het plantje is eenjarig, dus mocht het fout gaan, dan kiemt er wel weer een nieuw zaadje. Varkensgras, dat overigens geen gras is en meer verwant is met zuring en perzikkruid, redt het ook regelmatig met zijn platte liggende stengels.

Die prachtige kleine plantenwereld vind je tussen klinkers, plavuizen, kinderkopjes en in scheuren in het asfalt. Binnen 5 meter vanaf je voordeur kun je deze voeggroei vast wel vinden. Je moet er wel voor door de knieën, maar dat zal voor de stadsnatuurlijke liefhebber geen enkel probleem zijn. En mocht je ze toch niet kunnen vinden, loop dat stampvoetend door de straat. Grote kans dat het vetmuur en het Zilvermos nieuwe kansen krijgen en dat ze je over een tijdje tegemoet lachen.

Rob Vereijken
Maart 2023